

نتایج یک پژوهش نشان داد
بهبود سلامت روان
با پرندنگری

بازگشایی آسمان ایران

سازمان هواپیمایی کشور
از باز شدن بخش محدودی
از فضای هوایی کشور خبر داد

کارشناسان و فعالان اجتماعی از نقش جوامع محلی در تقویت تاب‌آوری در شرایط جنگ و پسا جنگ می‌گویند

مشق تاب‌آوری در محله‌ها

گالری دنا بعد از روزها تعطیلی فعالیت خود را با برگزاری
نمایشگاهی گروهی از سر گرفت

سینمای ایران و لکنت در روایت بحران‌های اقلیمی

آرژانتین «دژ یخی» خود را حراج کرد

سایه سنگین لودرها بر سپیدی «آند»

جنگ چقدر زمین را گرم کرد؟

یادداشت |

تأملی بر وجدان جمعی و جنایت جنگی

اسید محمود چاوشی |
امرمتگرا

خبر |

با تبریک روز ملی ارتش

پزشکیان: ارتش در دفاع از امنیت عزت و استقلال ایران درنگ نمی‌کند

رئیس جمهوری در پیامی به مناسبت روز ارتش تأکید کرد: ارتش در کنار دیگر نیروهای مسلح با حضور هوشمندانه، مقتدرانه و هماهنگ، تصویری روشن از هم‌افزایی، آمادگی و فداکاری به نمایش گذاشته و با صلابت اثبات کرده در دفاع از امنیت، عزت و استقلال ایران درنگ نخواهد کرد.

پیام مسعود پزشکیان به مناسبت روز ارتش به شرح زیر است:

«فرارسیدن روز ارتش جمهوری اسلامی ایران را به همه ارتشیان غیور، مؤمن و پرافتخار کشورمان تبریک و تهنیت عرض می‌کنم. این مناسبت خجسته، فرصتی مغتنم برای تجلیل از مجاهدت‌ها، ایثارگری‌ها و از خودگذشتگی‌های این نیروی خدوم در پاسداری از سرزمین مقدس ایران و صیانت از امنیت و آرامش ملت شریف ایران است.

ارتش جمهوری اسلامی ایران، نهادی برخاسته از متن مردم، نماد عزت، اقتدار و استقلال ملی و رکن کین دفاع از میهن و نظام جمهوری اسلامی است؛ نیرویی که در کنار سایر ارکان نیروهای مسلح، ستون استوار امنیت ملی بوده و با تکیه بر ایمان، روحیه انقلابی، انضباط و تخصص، جلوه‌ای ماندگار از میهن‌دوستی و مسئولیت‌پذیری را به نمایش گذاشته است.

امروز در شرایطی که میهن عزیزمان در معرض تهاجم و فشارهای همه‌جانبه دشمنان، به‌ویژه اقدامات خصمانه آمریکا و رژیم صهیونیستی قرار گرفته است، ارتش در کنار سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دیگر نیروهای مسلح، با حضوری هوشمندانه، مقتدرانه و هماهنگ، تصویری روشن از هم‌افزایی، آمادگی و فداکاری را به نمایش گذاشته و با صلابت اثبات کرده است که در دفاع از امنیت، عزت و استقلال کشور و نیز پاسداری از اسلامیت و ایرانی‌ت این مرزوبوم، لحظه‌ای درنگ نخواهد کرد.

حضور سرفرازانه ارتش در عرصه‌های دفاعی، به‌ویژه در جنگ‌های تحمیلی اخیر از جمله «جنگ رمضان»، نماد روشنی از ایستادگی، شهامت و روحیه فداکاری این نیروی مردمی در دفاع از کین کشور است. مقاومت بی‌وقفه و پاسخ قاطع به دشمنان، بار دیگر نشان داد که ارتش و سپاه، دو بازوی توانمند اقتدار ملی‌اند که به پشتوانه ملت بزرگ ایران، تا پای جان در کنار مردم ایستاده و از حقوق آنان و تمامیت ارضی ایران عزیز دفاع خواهند کرد.

این نهاد ریشه‌دار با انکا به ایمان دینی، غیرت ملی و هویت انقلابی، در سخت‌ترین میدان‌ها حضوری مؤثر تعیین‌کننده داشته و با اقتدار روزافزون در برابر هرگونه تجاوز و زیاده‌خواهی دشمنان ایستاده و سدی مستحکم در برابر تهدیدات پدید آورده است.

از سوی دیگر، مردم‌محوری و پیوند عمیق با آحاد جامعه یکی از ویژگی‌های ممتاز ارتش جمهوری اسلامی ایران است که موجب شده این نیرو، افزون بر ایفای نقش راهبردی در دفاع، بی‌هیچ ادعایی همواره در عرصه‌های مختلف امدادرسانی و یاری به مردم در رخدادهای طبیعی، حضوری فعال، صادقانه و امیدآفرین داشته باشد.

اینجانب ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای والامقام ارتش جمهوری اسلامی ایران، از مجاهدت‌ها، ایثارگری‌ها و فداکاری‌های خالصانه همه دل‌ورم‌دان این نهاد و خانواده‌های سوشران، به‌ویژه در شرایط حساس و خطیر کنونی، صمیمانه قدردانی می‌نمایم و از درگاه خداوند متعال، توفیق روزافزون آنان را در مسیر پاسداری از عزت، استقلال و سربلندی ایران اسلامی مسئلت دارم.

بی‌تردید، ارتش جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان تجلی اقتدار ملی، پشتوانه‌ای استوار برای ملت و دژی نفوذناپذیر در برابر دشمنان این مرزوبوم، با حفظ روحیه انقلابی و تکیه بر توان بومی، همچنان با صلابت و اقتدار، مسیر پرافتخار خود را در دفاع از میهن و آرمان‌های بلند انقلاب اسلامی ادامه خواهد داد. | ایرنا

تأملی بر وجدان جمعی و جنایت جنگی

یادداشت |

تبدیل شده و به‌خاطر موقعیت برترش، حرکاتی کاملاً مستقل و بدون ارتباط با هیچ انگیزه خارجی ایجاد کند.

جنایت‌های جنگی

اما زمانی که وارد بافتار منازعات بین‌المللی، به‌ویژه جنگ می‌شویم، مفهوم «جرم» پیچیده‌تر شده و با مفاهیمی چون «جنایت جنگی» و «جنایت علیه بشریت» تلاقی پیدا می‌کند.

درحالی‌که تعریف دورکیم بر جریحه‌دار کردن وجدان جمعی یک جامعه متمرکز است، جنایات جنگی فراتر از این مفهوم قرار می‌گیرند. این قبیل اعمال، اغلب از سوی کشتگرانی صورت می‌گیرد که از قدرت دولتی یا شبه‌دولتی برخوردارند و انگیزه‌های آنان ریشه در منافع ژئوپلیتیکی، اهداف استراتژیک، صرفاً یک باور بلکه نیازمند تحلیلی جامعه‌شناختی از چرایی آن است. این ناکارآمدی احتمالاً ناشی از ضعف سازوکارهای اجرایی، وابستگی به اراده قدرت‌های بزرگ، و یا ماهیت خود نظام بین‌الملل است که گاهی بازگیران قوی‌تر از آن‌هاست.

در چنین شرایطی، ناکارآمدی برخی منشورهای بین‌المللی نه صرفاً یک باور بلکه نیازمند تحلیلی جامعه‌شناختی از چرایی آن است. این ناکارآمدی احتمالاً ناشی از ضعف سازوکارهای اجرایی، وابستگی به اراده قدرت‌های بزرگ، و یا ماهیت خود نظام بین‌الملل است که گاهی بازگیران قوی‌تر از آن‌هاست. مصون می‌دارد. سیاست‌مداران قدرت، غالباً در پی تحقق اهداف استراتژیک خود هستند و در این مسیر، کشتار و تخریب میراث فرهنگی را صرفاً ابزارهایی برای پیشبرد سیاست‌های سلطه‌گرانه یا منافع ملی تلقی می‌کنند. از چنین بازیگرانی که اهداف مادی و سیاسی را در اولویت قرار می‌دهند، انتظار رعایت کردارهای دیپلماتیک و حرمت‌نهادن به میراث فرهنگی منطقی نیست؛ بنابراین، مفاهیمی چون «سپراسی» یا تأکید بر کنوانسیون‌های بین‌المللی، در مواجهه با این سطح از منازعات، ممکن است بیشتر حالتی نمادین و طنزآمیز یافته و از تأثیرگذاری بازمانند، چراکه بازیگران متخاصم، در پی رسیدن به اهداف خود، توجهی به این ملاحظات ندارند.

سان تلقی می‌شود. او در پاسخ به کسانی که این نوع محکومیت را زیر سؤال می‌برند و می‌پرسند آیا عقابانه‌تر آن نیست که جرم را فقط نوعی بیماری یا اشتباه بدانیم، پاسخ می‌دهد که: «وظیفه ما دخالت در این‌گونه بحث‌ها نیست و می‌خواهیم تعیین کنیم که وضع در عمل چیست یا چگونه بوده، نه اینکه چگونه باید باشد.»

وجدان جمعی

در تبیین دقیق‌تر این مفهوم، دورکیم معتقد است که «مجموعه اعتقادات و احساسات مشترک در میانگین افراد یک جامعه، واحد دستگانه معینی را تشکیل می‌دهد که حیات خاص خود را دارد و این دستگانه را می‌توان وجدان جمعی یا عمومی نامید» که در تمامی گستره جامعه پراکنده است. او تأکید می‌کند که وجدان جمعی تغییر نمی‌کند و در حکم روح نوعی جامعه است؛ با این حال، با آدور می‌شود که نباید وجدان جمعی را با تمامیت وجدان اجتماعی اشتباه گرفت و نباید اجازه داد تا این مفهوم بیش از حد با مرزهای حیات روحی جامعه و وجدان عمومی قرار می‌گیرند. براین اساس، او نتیجه می‌گیرد که جرم در واقع «عملی است که حالت‌های نیرومند و روشن وجدان عمومی را جریحه‌دار می‌کند». در ادامه، او بیان می‌کند که وقتی قدرتی اداری برای جرم‌شمردن اعتقاد است، سنت‌ها و اعمال جمعی شکل می‌گیرد تا از وجدان عمومی در برابر دشمنان داخلی و خارجی دفاع کنند. این قدرت به‌طور ناخودآگاه به نماد و مظهر زنده وجدان عمومی تبدیل می‌شود.

غذا نتهنیا به ابزاری برای اعمال فشار سیاسی در روابط بین‌المللی تبدیل شده بلکه افزایش قیمت آن در داخل نیز می‌تواند تنش اجتماعی ایجاد کند. به همین دلیل نگاه واقع‌بینانه سیاست‌گذاران و تولیدکنندگان به وابستگی‌ها ضروری است. به‌عنوان مثال آلمان همیشه آرزوی خودکفایی کامل در کشاورزی را داشته؛ اما هرگز به آن نرسیده است. این کشور همچنان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان محصولات کشاورزی جهان است و به‌ویژه وابستگی قابل‌توجهی به واردات سویا دارد. با این حال واردات

در دورانی که سایه جنگ، زندگی هم‌وطنانمان را فرا گرفته، انتشار اخباری مبنی بر تخریب آثار تاریخی و حفاظت از آنچه باقی مانده، پرسش‌هایی را برمی‌انگیزد. این پرسش‌ها اغلب در تضادی درناک میان بقای جمعی و حفظ میراث فرهنگی شکل می‌گیرد. در شرایطی که جان انسان‌ها در خطر است و جامعه در سوگ عزیزان خود فرو رفته، اولویت‌بخشی به آسیب‌های یک بنای تاریخی چه جایگاهی دارد؟ چرا در بحبوحه چنین بحرانی، دغدغه‌های فرهنگی باید مطرح شوند؟ اظهار نظر برخی از مسئولان در این وضعیت، همچنین، اثربخشی اقدامات پیشین آنان در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی را زیر سؤال می‌برد و ما را با این پرسش مواجه می‌کند که آیا تاکنون از تمام آثار به‌درستی حفاظت شده است که حالا بخواهیم با نصب «سپراسی» اقدامات نمادین انجام دهیم؟ در واقع، این پرسش فراتر از خسارات مادی است؛ ما باید بدانیم که آیا آسیب به این میراث، تنها یک تخریب فیزیکی است یا نوعی تعرض به وجدان جمعی یک ملت که می‌تواند در قالب یک «جرم» تعریف شود؟

اصولی بر بررسی روابط این اعمال با شرایط خارجی آن‌هاست. او همچنین بیان می‌کند که این خصایص را نمی‌توان به تضاد جرم‌ها با ارزش‌های یک جامعه نسبت داد و گفت که قواعد جزایی، بی‌انگر شرایط بنیادین حیات جمعی است. پس، صرف‌نظر از اینکه موارد ذکر شده برای حساس‌گری و تفکر در جهت‌گیری تکامل اجتماعی، جایگاه مهمی دارند. اضافه می‌کند که بسیاری از اعمال در گذشته جرم به حساب می‌آمدند و هنوز هم هستند و لزوماً ضرری برای جامعه ندارند؛ برای نمونه، مواردی نظیر لمس بدن حیوانات نجس یا جشن نگرفتن برخی از اعیاد، در برخی کشورها همچنان جرم قلمداد می‌شوند.

در ادامه، او به نکته‌ای ظریف اشاره می‌کند: «درجه زیانمندی یک جرم لزوماً با شدت مجازات آن رابطه مستقیم و منظمی ندارد.» به‌عنوان مثال، در بسیاری از جوامع، آدم‌کشی بالاترین مجازات هر یک از این موارد مشخص می‌شود که نمی‌تواند درجه زیانمندی را صرفاً بر اساس شدت مجازات تعیین کرد. با این مقدمات، دورکیم تعریف اولیه خود را چنین ارائه می‌دهد: «جرم عملی است جریحه‌دارکننده احساسات که در یک نوع اجتماعی واحد از نظر هر وجدان صحیح و سالمی، به همین

اسید محمود چاوشی |

امرمتگرا

«جرم» چیست؟

«امیل دورکیم» در کتاب «تقسیم‌کار اجتماعی» (به ترجمه باقر پرهام)، توضیح مفصلی درباره ماهیت جرم و واکنش جامعه به آن ارائه می‌دهد. او بحث خود را با این گزاره آغاز می‌کند که: «... واکنش جامعه در برابر جرم، یعنی مجازات، صرف‌نظر از تفاوت‌های کمی‌اش، همواره یکسان است.» براین اساس، می‌توان دریافت که در انواع متفاوت جرم، وجه مشترکی وجود دارد؛ چرا که این اعمال «همه‌جا به نحو واحدی بر وجدان اخلاقی ملت‌ها تأثیر می‌گذارد» و همواره تلاش می‌شود تا با اعمال کفرهای معین، آن تکرار آن‌ها جلوگیری شود.

بنابراین، برای پاسخ به این پرسش که «جرم اساساً چیست؟» باید ویژگی‌های مشترکی را که در اشکال مختلف جرم‌شناختی به طور یکسان دیده می‌شوند، استخراج کرد و هیچ‌کدام را - چه در جوامع ابتدایی و چه در جوامع پیچیده امروزی - نادیده نگرفت. در همین راستا، دورکیم تأکید می‌کند که هدف و بررسی خصمت‌های ذاتی جرم‌های مختلف نیست، بلکه تمرکز

امنیت غذایی موضوعی فراتر از خودکفایی در تولید است

وقتی جنگ یا تحریم زنجیره‌های تأمین کشاورزی را مختل می‌کند نهاده‌های کشاورزی و دامی کمیاب می‌شوند، قیمت مواد غذایی افزایش می‌یابد و امنیت غذایی درباره در کانون توجه قرار می‌گیرد. این موضوع قابل درک است؛ اما در محافل کشاورزی این موضوع اغلب ساده‌انگارانه مطرح می‌شود. در شرایط بحران، «تقویت خودکفایی ملی» در بخش کشاورزی مورد تأکید است. رویکردی که به‌سرعت به بسیج منابع و افزایش ارزش سیاسی این بخش منجر می‌شود.

گاهی اوقات امنیت غذایی به ابزاری برای مطالبه بیشتر حمایت‌های دولتی، کاهش استانداردها یا مقاومت در برابر تجارت آزاد تبدیل می‌شود. درحالی‌که مزایا و پتانسیل‌های مثبت تجارت به‌کل نادیده گرفته می‌شود. حقیقت این است که امنیت غذایی

وقتی جنگ یا تحریم زنجیره‌های تأمین کشاورزی را مختل می‌کند نهاده‌های کشاورزی و دامی کمیاب می‌شوند، قیمت مواد غذایی افزایش می‌یابد و امنیت غذایی درباره در کانون توجه قرار می‌گیرد. این موضوع قابل درک است؛ اما در محافل کشاورزی این موضوع اغلب ساده‌انگارانه مطرح می‌شود. در شرایط بحران، «تقویت خودکفایی ملی» در بخش کشاورزی مورد تأکید است. رویکردی که به‌سرعت به بسیج منابع و افزایش ارزش سیاسی این بخش منجر می‌شود.

گاهی اوقات امنیت غذایی به ابزاری برای مطالبه بیشتر حمایت‌های دولتی، کاهش استانداردها یا مقاومت در برابر تجارت آزاد تبدیل می‌شود. درحالی‌که مزایا و پتانسیل‌های مثبت تجارت به‌کل نادیده گرفته می‌شود. حقیقت این است که امنیت غذایی

امجد موافق قدری |

رئیس انجمن صنایع خوراکی

دام طیور و آبزیان ایران

هوشمندانه نتهنیا کمبودها را جبران کرده؛ بلکه دسترسی پایدار به مواد غذایی را تضمین نموده و حتی در دوران بحران قیمت‌ها را در سطح مطلوبی نگه داشته است. در واقع می‌توان این‌طور برداشت کرد که خودکفایی بالا در صنعت کشاورزی لزوماً به معنای امنیت غذایی نیست. یک کشور ممکن است در تولید یک محصول خام به خودکفایی بالایی برسد؛ اما برای فرآوری یا حتی تولید همان محصول همچنان به واردات وابسته باشد. در مقابل آلمان یکی از صادرکنندگان بزرگ محصولات باکیفیت و قیمت مناسب کشاورزی در جهان است. بازارهای اصلی صادراتی این کشور آمریکا، چین و سوئیس هستند. نه کشاورهایی که بالاترین سطح نامنی غذایی را دارند؛ بنابراین وقتی از گرسنگی در جهان صحبت می‌شود، باید به یاد داشت که آلمان و اتحادیه اروپا هزینه‌محور نیستند؛ بلکه تولیدکننده محصولات کشاورزی باکیفیت بالا و قیمت مناسب هستند.

ادامه یادداشت را در وبسایت «پیام» بخوانید.

جنگ چقدر زمین را گرم کرد؟

اسیلا | ۹۵

بهای اقلیمی جنگ علیه ایران برای اتمسفر زمین چقدر تمام شد؟ سنجش میزان انتشارکربن در چنین درگیری گسترده‌ای، فراتر از شمارش ساده تعداد موشک‌های شلیک‌شده یا تانکرهای منهدم‌شده است. اکنون این پیرش مطرح است که چگونه باید «کربن حاصل از نبرد» و «اختلال در چرخه‌های کلان انرژی» را مقایسه کرد؟ از یک سو، شعله‌های سرکش آتش در پالایشگاه‌ها و مصرف سرسام‌آور سوخت جت در جنگنده‌ها، حجم عظیمی از دی‌اکسیدکربن را روانه جو می‌کنند؛ اما از سوی دیگر، توقف اجباری غول‌های اقیانوس پیمان‌دز تنگه هرمز و جابه‌جایی‌های جمعیتی، پارامترهایی هستند که محاسبات آلایندگی را با چالش روبرو می‌کنند. اما آیا سکون اجباری بخشی از صنعت، واقعاً به معنای کاهش انتشار است یا تنها جرقه‌ای برای بارگشت به سوخت‌های کثیف‌تری چون زغال‌سنگ در گوشه‌ای دیگر از جهان؟ در میانه این میدان دودآلود، شناخت متغیرهایی که گاه به‌صورت متناقض باعث کاهش یا جهش ناگهانی آلایندگی می‌شود، تنها راه برای فهم عمق فاجعه‌ای است که شاید سال‌ها پس از خاموشی جنگ، اثرات خود را در گرمایش جهانی نشان دهد.

اکامیار فکور ا

روزنامه‌نگار

در دو هفته نخست جنگ علیه ایران، ۵.۶ میلیون تن گاز گلخانه‌ای وارد جو شد. رئیس مرکز روابط

بین‌الملل سازمان محیط‌زیست، این آمار را با استناد به گزارش‌های بین‌المللی تأیید می‌کند. در همین رابطه رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در نامه خود به دبیر اجرایی برنامه محیط‌زیست سازمان ملل متحد می‌نویسد: «کل حجم مواد نفتی دچار حریق در سه مجموعه از مخازن نفت تهران در شهران، شهرری و کوهدک در مجموع بیش از ۳۶۰ هزار مترمکعب بوده است که در مجموع حجم معادل دی‌اکسیدکربن منتشر شده ناشی از این حریق نزدیک به ۱ میلیون تن برآورد می‌گردد. بررسی‌های کارشناسان نشان می‌دهد که در این تهاجم وحشیانه نزدیک به ۴ هزار تن ترکیبات آروماتیک یا ترکیبات آلی فرار که باعث تهدید جدی سلامت محیط‌زیست می‌گردد، انتشار پیدا کرده است. علاوه بر این حملات رژیم صهیونیستی به مخازن سوخت فرديس البرز نیز بالغ بر ۵۳ هزار تن دی‌اکسیدکربن وارد جو کرده و منجر به انتشار حدود ۲۲۰ تن ترکیبات آروماتیک شده است.»

بر اساس آمار برآورد دو هفته ابتدایی جنگ، دور از انتظار نیست که میزان انتشار کربن جنگ را تا پیش از آتش‌بس، یعنی در نزدیک به ۶ هفته، ۱۰ تا ۱۵ میلیون تن حساب کنیم. این حجم از آلایندگی فراتر از ردپای کربنی سالانه چندین کشور درحال توسعه

است. به زبانی ساده‌تر، این مقدار کربن با تردد یک‌ساله ۳.۵ میلیون خودروی بنزینی برابری می‌کند؛ گویی تمام خودروهای یک کلان‌شهری یک سال تمام و بدون توقف دود تولید کرده باشند. همین‌طور می‌توان مقایسه کرد که برای تولید این میزان دی‌اکسیدکربن، باید ۶.۵ میلیارد لیتر بنزین سوزاند. تفاوت در اینجاست که سوخت خودروها معمولاً

صرف جابه‌جایی و تولید می‌شود، اما اینجا سوخت صرفاً برای ویرانی زیرساخت‌ها دود شده است.

رقم ۵.۶ میلیون تن تنها یک روی سکه و صرفاً «هزینه اقلیمی تهاجم به خاک ایران» را نشان می‌دهد. اگر ابعاد پاسخ‌های دفاعی و زنجیره وسیع تبادلات نظامی ناشی از این درگیری را به محاسبات اضافه کنیم، باید میزان انتشار کربن این جنگ را پیش از این‌ها حساب کنیم.

یک جنگنده مدرن در هر ساعت پرواز رزمی، به طور متوسط بین ۵۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰ لیتر سوخت جت مصرف می‌کند. در یک نبرد هوایی گسترده با حضور صدها فروند جنگنده و هواپیماهای سوخت‌رسان که از پایگاه‌های فرماندهی‌های هدایت می‌شوند، حجم دی‌اکسیدکربن تولید شده تنها در فاز «تردد و گشت‌زنی»، با انتشار سالانه کلان‌شهرهای صنعتی رقابت می‌کند. از سوی دیگر، بخش بزرگی از آلودگی، ناشی از انفجار انبارها، نشت سوخت زیرساخت‌ها و حریق‌های گسترده‌ای است که در پی حملات اولیه رخ داده است. وقتی زنجیره دفاعی و تقابل نظامی ناگزیر شکل می‌گیرد، «ضرب انتشار» در کل منطقه هم بالاتر از قبل می‌رود.

زغال‌سنگ تعهدات اقلیمی را بلعید
در نگاه نخست و از منظر محاسبات خطی، توقف تردد در تنگه هرمز شاید حتی یک تنفس اقلیمی به نظر برسد. پیش از بحران، این گلوگاه روزانه میزبان ۸۰

شد دولت‌ها برای حفظ ثبات اقتصادی، توسعه منابع داخلی زغال‌سنگ را در اولویت قرار دهند. اکنون نیز دقیقاً همان الگو تکرار شده است؛ هر جا که جریان گاز و نفت (به دلیل انسداد شریان‌های حیاتی مثل هرمز) قطع یا گران شده، زغال‌سنگ به‌عنوان سرباز ذخیره و آلاینده‌ترین گزینه، دوباره به خط مقدم تولید انرژی بازگشته است.

ترازوی مصرف جهانی به هم ریخت

«مجدد شفیع پور»، رئیس مؤسسه ملی تغییر اقلیم و محیط‌زیست دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «پیام ما» درباره اثرات کربن در پی آغاز جنگ علیه ایران می‌گوید: «در مورد جنگ موسوم به رمضان نکات بسیار زیادی از منظر انتشار کربن قابل‌تعمق و تحلیل است. شاید ساده‌ترین نکته‌ای که بشود به آن اشاره کرد، وضعیت عبورومرور کشتی‌ها و تانکرهای نفتی است؛ به طور معمول سالانه حدود ۴۰ هزار فروند کشتی از این مسیر تردد می‌کنند که بخش عمده‌ای از محموله آن‌ها را نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی مایع (LNG) تشکیل می‌دهد. تخمین‌ها نشان داده است که دست‌کم ۲۰ درصد از منابع انرژی جهانی از مسیر تنگه هرمز عبور می‌کند. اختلال در تردد این دسته از تانکرها و حامل‌های انرژی، خود باعث به‌وجودآمدن نوعی اختلال در کانون‌های مصرف انرژی شده است؛ به‌گونه‌ای که پارهای از کشورها که ذخایر راهبردی انرژی کمتری داشتند، به چیره‌بندی روی آورده و با از افزایش شدید قیمت‌ها به‌عنوان ابزاری برای کاهش مصرف استفاده کرده‌اند.»

او ادامه می‌دهد: «اکنون با سپری‌شدن ۶ هفته از شعله‌ورشدن نبرد رمضان، شواهد حاکی از آن است که کشورهای صنعتی به‌رغم تلاطم در قیمت فرآورده‌هایی همچون بنزین و گازوئیل، توانسته‌اند ثبات ذخایر راهبردی خود را حفظ کنند. به همین سبب، هنوز فشار ناشی از کمبود فیزیکی یا ضرورت صرفه‌جویی اجباری به مصرف‌کنندگان نهایی در بخش حمل‌ونقل تحمیل نشده است. البته دیریازود، در صورت تداوم افزایش قیمت‌ها و کمبود تأمین، کشورهای توسعه‌یافته صنعتی در اروپا، آمریکای شمالی و حتی خاور دور نیز با این مشکلات که عمدتاً ناشی از اختلال در تأمین سوخت است، مواجه خواهند شد.»

در بخش صنعتی و خانگی اما تصویر متفاوت است؛ «بخش بسیار زیادی از گاز طبیعی مصرفی در اروپای مرکزی و جنوبی و همچنین خاور دور، به‌صورت گاز مایع (LNG) تأمین می‌شد. عدم تأمین به‌موقع و محدودیت در ظرفیت ذخیره‌سازی این محموله‌ها، اختلالات جدی ایجاد کرده که آن دسته از صنایع و کاربردهای خانگی را به سمت سوخت‌های ناپاک‌تر (از منظر انتشار کربن) هدایت کرده و طبیعتاً به‌ازدیاد انتشارکربن منتهی شده است.»

شفیع پور تصریح می‌کند: «جدای از بحث تخریب‌هایی که کشورهای متخاصم به ایران وارد کردند و زیرساخت‌های ذخیره محصولات مایع مثل بنزین، گاز و نفت کوره ایران را مورد حمله قرار دادند، شاهد آتش‌سوزی‌های گسترده‌ای بودیم. این آتش‌سوزی‌ها و تخلیه خام‌گازهای فلر در پتروشیمی‌ها یا تأسیسات مرتبط که در اثر حملات وحشیانه نیروهای متخاصم به پیکره کشور رخ داد، در حالت عادی باعث ازدیاد انتشار کربن می‌شود. اما اتفاقی که در کشور ما افتاد و می‌توان درباره آن یک حدس علمی زد، این است که باتوجهبه تغییر الگوی رفتاری، جابه‌جایی جمعیتی و فرارگری در آستانه نوروز و ماه رمضان (که الگوهای زندگی متفاوتی نسبت به سایر ایام سال ایجاد می‌کند، این افزایش‌های ناشی از حریق باکاهش‌های ناشی از توقف فعالیت‌ها تقریباً تراز شده است.»

او می‌افزاید: «لذا به‌طور خوش‌بینانه، از سوی ایران اثر ازدیادی خالصی در انتشار کربن صورت نگرفته است. در واقع باتوجهبه هجمه سنگینی که صورت

گرفت و ویرانی واحدهای مسکونی و آسیب جدی به شبکه‌های گاز طبیعی، می‌توان حدس زد که نسبت به شرایط قبل، آلایندگی‌ها بیشتر به شکل نشت «متان» و هیدروکربن‌های نسوخته بوده است تا دی‌اکسیدکربن. این موضوع در صورت عدم اعمال تدابیر فنی به‌موقع، علاوه بر خسارت اقتصادی، می‌توانست به تشدید تغییرات اقلیمی نیز بینجامد.»

شفیع پور توضیح می‌دهد که این وضعیت از دو بعد ملی و بین‌المللی، دو تصویر جداگانه دارد: «در بعد ملی، حتی می‌توانیم خوش‌بینانه بگوییم که شاهد ازدیاد انتشار کمتری بودیم، اما در بعد بین‌المللی، به‌خصوص در بخش خانگی و صنعتی که از گاز طبیعی یا سوخت‌های مایع برای صنایعی چون فولاد و سیمان استفاده می‌کردند، این اختلال در تأمین فرآورده‌های فسیلی باعث برهم‌خوردن تلاش‌های قبلی برای کاهش انتشار در کشورهای توسعه‌یافته شده است. حتماً باتوجهبه دورنمای اقتصادی که برای ۶ ماه آینده نویدبخش نیست، می‌توانیم برای بهار و تابستان سال ۲۰۲۶ میلادی، انتظار افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای را در ابعاد جهانی داشته باشیم.»

او در پاسخ به این سؤال که پاسخ نظامی ایران چگونه در بررسی این موضوع ارزیابی می‌شود، گفت: «پاسخ نظامی ایران براساس انعکاس‌های رسانه‌ای، منتهی به عدم فعالیت مولد پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌ها شده است که طبیعتاً اثرگذاری خود را در قالب «اختلال در تأمین منابع انرژی» نشان می‌دهد، نه به‌عنوان یک «منع تولید و انتشار گازهای گلخانه‌ای.»

افزایش انتشار کربن در اثر بازسازی

رئیس مؤسسه ملی تغییر اقلیم و محیط‌زیست دانشگاه تهران با اشاره به این که با اختلال در برنامه‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی و نوسازی صنایع ملی، اکنون چالش اصلی «کربن بازسازی» است، می‌گوید: «تخریب حدود ۴۰ هزار واحد مسکونی و ساختمان در اثر بمباران‌ها تنها در تهران، تقاضای عظیمی برای تولید فولاد و سیمان و دیگر مصالح ایجاد خواهد کرد. این میزان تخریب در کل کشور ۹۹ هزار و ۸۷۸ واحد گزارش شده است. این حجم از آلایندگی صرفاً برای بازگشت به شرایط پیش از جنگ است؛ درحالی‌که اگر این ویرانی‌ها رخ نمی‌داد، نیازی به این حجم عظیم از تولید سیمان، فولاد و بتن نداشتیم. این ازدیاد انتشار کربن پیش‌بینی‌نشده در مصرف مصالح، بدون تردید متناسب با حجم بازسازی‌ها، بر میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای تأثیرگذار خواهد بود که در نهایت در محاسبات ملی آلایندگی قلمداد می‌گردد.»

اتمسنر زخم‌خوردہ‌ای که جریمه نمی‌گیرد

او در پاسخ به این سؤال که براساس کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های جهانی آیا می‌توان کشور مهاجم را وادار به پرداخت خسارت محیط زیستی کرد، گفت: «بر اساس مفاد کنوانسیون‌ها، توافق‌نامه‌ها و پروتکل‌های محیط‌زیستی، روح حاکم بر این معاهدات عمدتاً مبتنی بر تشویق و ارائه تسهیلات در ازای اقدامات مثبت است، نه وضع جرایم و تنبیه در قبال این‌گونه تخریب‌ها. از نظر من، این دو کشور متخاصم به‌واسطه پدیدآوردن این وضعیت و تأثیر بر تغییرات اقلیمی، صرفاً به دلیل عضویت در کنوانسیون‌ها و توافق‌نامه‌ها، متحمل جریمه‌ای نخواهند شد. بااین‌حال، این موضوع تأثیری غیرمستقیم بر بازارهای کربن و گواهی‌های انتشار دارد که اکنون با افزایش قیمت مواجه شده‌اند. در صورت مشارکت بیشتر این کشورها در فعالیت‌های آلاینده، طبیعتاً هزینه‌های بیشتری به صنایع خودشان نیز تحمیل خواهد شد؛ بنابراین، آن‌ها خسارات را به‌صورت غیرمستقیم در بنا براین، از خود پرداخت می‌کنند، اما اینکه بخواهند به‌عنوان تنبیه یا جریمه، از طرفی سازوکارها و پروتکل‌های بین‌المللی مبلغی بپردازند، دور از انتظار است.»

اخبار

کاهش سن ابتلا به بیماری‌های مزمن در انگلیس به دلیل تشدید آلودگی هوا

وسعت و شدت تأثیر ناشی از قرارگرفتن در معرض آلودگی هوا بود. ما دریافتیم که آلاینده‌های هوا به‌طور قابل‌توجهی با شروع زودهنگام بیماری‌های مزمن مختلف مرتبط هستند و تقریباً هر سیستم اندام اصلی را در بر می‌گیرند. ما به‌ویژه از حساسیت بالای اختلالات عصبی و روانی در تماس با آلودگی هوا شگفت‌زده شدیم.

این موارد شامل اسکیزوفرنی، پارکینسون، زوال عقل و... می‌شود.

نتایج یک مطالعه جدید نشان می‌دهد افزایش آلودگی هوا در شهرهای مختلف انگلیس، میانگین سنی ابتلا به بیماری‌های مزمن را کاهش داده و در مورد برخی بیماری‌ها، نفس هوای آلوده ممکن است افراد را بیش از دو سال با ابتلای زودهنگام به بیماری مواجه کند.

نویسنده اول این تحقیق از گروه تخصصی پروفیسور «هوالیانگ لین» در دانشگاه «سان ایات-سن» گفت: مطالعه ما نشان می‌دهد که آلودگی هوا فقط یک عامل خطر برای بیمار شدن نیست بلکه مانند یک شتاب‌دهنده خاموش عمل می‌کند که سالم‌ترین سال‌های زندگی افراد را از آنها می‌گیرد.

متخصصان با استفاده از سابق پزشکی تا ۱۵ سال، اولین زمان بروز علائم را در مورد ۷۸ نوع بیماری و در ۳۹۶ هزار نفر در انگلیس پیگیری کردند که این آمار شامل بیش از ۹۰۰ هزار مورد بستری در بیمارستان هم بوده است. افراد تحت مطالعه همگی بین ۳۹ تا ۷۰ سال سن داشتند که در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ داوطلبانه به بانک زیستی انگلیس پیوستند. هر فرد اطلاعاتی از جمله سن، وضعیت سیگارکشیدن، مصرف الکل و فقر را ارائه کرده بود که می‌توانست در تجزیه‌وتحلیل آلودگی هوا لحاظ شود.

به گزارش گاردین، متخصصان خاطرنشان کردند: قابل‌توجه‌ترین یافته،

اخبار

احیای تالاب پریشان در گروا اجرای برنامه مدیریت زیست‌بومی

زیست‌بومی تدوین و تصویب شده، قرار دادند.

لاهیجان‌زاده در این بازدید ضمن تشریح اهمیت راهبردی تالاب پریشان، گفت: هدف اصلی از این سفر، بررسی میدانی و دقیق چالش‌های پیش روی تالاب پریشان و تدوین راهکارهای عملیاتی برای احیای آن است. تخصص بخشی از نیاز آبی تالاب از سد نرگسی، یکی از کلیدی‌ترین مطالبات ما برای بازگرداندن حیات به این زیست‌بوم ارزشمند است. وی افزود، اجرای بدون وقفه و قاطعانه برنامه مدیریت تالاب، در کنار تأمین آب لازم، می‌تواند فصل نوینی را در احیای پریشان رقم بزند و سازمان حفاظت محیط‌زیست متعهد به پیگیری این مسائل در سطوح ملی است./صداسوسپا

سایه سنگین لودرها بر سپیدی «آند»

آرژانتین «دژ یخی» خود را حراج کرد

دولت «مایلتی» با عقب‌نشینی از قوانین محیط‌زیست معدن‌کاری در مناطق یخچالی را آزاد کرد

آرژانتین

ایپام ۱۱ مجلس نمایندگان آرژانتین در نشست تاریخی و پرتنش خود، با ۱۳۷ رأی موافق در برابر ۱۱۱ رأی مخالف، تیرخلاص رابه قانون پیشرو حفاظت از یخچال‌های طبیعی شلیک کرد. این اصلاحیه که تحت‌فشار مستقیم خاویر مایلتی، رئیس‌جمهور «لیبرتاریان» به تصویب رسید، با واگذاری قدرت تصمیم‌گیری به استان‌های معدنی، عملاً راه را برای ورود شرکت‌های غول‌آسای استخراج مس، لیتیوم و طلا به حساس‌ترین نقاط اکوسیستم «آند» هموار می‌کند. درحالی‌که دولت این اقدام را «انقلاب اقتصادی» می‌نامد، فعالان محیط‌زیست و کارشناسان هشدار می‌دهند که این مصوبه، امنیت آبی ۷۰ درصد از جمعیت کشور را در آرای سودکوتاهمدت شرکت‌های چندملیتی به قمار گذاشته است.

تقابل در خیابان؛ خشم در کرنگه
بوئنوس‌آیرس روز چهارشنبه هفته گذشته شاهد یکی از پرانتهاب‌ترین تجمعات سال‌های اخیر بود. درحالی‌که عقربه‌های ساعت به زمان رأی‌گیری نهایی نزدیک می‌شد، هزاران نفر در میدان مقابل کنگره ملی آرژانتین صف کشیدند. فریادهای «آب گران‌بهار از طلاست» در فضای شهر می‌پیچید. پلاکاردها حاوی پیامی روشن بودند: «یخچالی که نابود شود، قابل بازسازی نیست.»

تنش‌ها زمانی به اوج خود رسید که هفت فعال سازمان «گرین‌پیس» در حرکتی نمادین از مجسمه عظیم مقابل پارلمان بالا رفتند و بنری با عنوان «خیانت به مردم و سرزمین» را برافراشتند. بازداشت این فعالان و

اخبارش |

سیاست‌گذاری فناوری در پیچ تاریخی

شورش محلی علیه غول‌های هوش مصنوعی

ایپام ۱۱ از ایالت‌های محافظه‌کار تا مناطق لیبرال، موجی کم‌سابقه از اعتراضات علیه توسعه بی‌ضابطه مراکز داده هوش مصنوعی در آمریکا شکل گرفته است. اعتراضی که نه‌تنها پروژه‌هایی به ارزش بیش از ۱۵۶ میلیارد دلار را متوقف کرده، بلکه نشانه‌ای از ورود سیاست هوش مصنوعی به مرحله‌ای تازه و پرتنش است.

آن‌گونه که «گاردین» گزارش داده، در صحنه‌ای که تا چند سال پیش تصور آن دشوار بود، ائتلافی غیرمنتظره در ایالات متحده در حال شکل‌گیری است. ائتلافی میان کارگران یقه آبی حامی دونالد ترامپ در ایالت‌های میانه غرب، فعالان جنبش «ماگا» و در سوی دیگر معلمان لیبرال و چهره‌هایی نزدیک به جریان‌های مترقی. نقطه اتصال این طیف ناهمگون، مخالفت با توسعه شتاب‌زده و بی‌ضابطه مراکز داده هوش مصنوعی است. زیرساخت‌هایی که ستون فقرات اقتصاد دیجیتال آینده تلقی می‌شوند، اما در عین‌حال به کانونی از نگرانی‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی بدل شده‌اند.

این هم‌صدایی کم‌سابقه، نشانه‌ای از تغییر عمیق در نحوه مواجهه جامعه آمریکایی با فناوری‌های نوظهور است. اگر تا همین چند سال پیش، توسعه فناوری با اجماع نسبی و خوش‌بینی عمومی همراه بود، اکنون نشانه‌های یک شکاف جدی میان سیاست‌گذاران، شرکت‌های فناوری و شهروندان به چشم می‌خورد. در این میان، مراکز داده هوش مصنوعی به‌عنوان نماد عینی این شکاف، به میدان اصلی این تقابل تبدیل شده‌اند.

اقتصاد پرهزینه یک انقلاب دیجیتال

رشد انفجاری هوش مصنوعی، سرمایه‌گذاری‌های بی‌سابقه‌ای را به دنبال داشته است. شرکت‌هایی مانند «آمازون» و «مایکروسافت» در سال جاری میلادی هدایت پروژه‌هایی را بر عهده دارند که مجموع ارزش آن‌ها به حدود ۷۱۰ میلیارد دلار می‌رسد. این سرمایه‌گذاری عظیم، بخشی از رقابت جهانی برای تسلط بر آینده هوش مصنوعی است. رقابتی که آمریکا تلاش دارد در آن جایگاه پیشتاز خود را حفظ کند. اما این رونق اقتصادی، هزینه‌هایی دارد که بیش از

ورشکسته آرژانتین می‌داند. از نظر او، قوانین زیست‌محیطی سابق تنها «موانع بوروکراتیک و ایدئولوژیک» بودند که مانع از شکوفایی پتانسیل‌های معدنی کشور می‌شدند.

بانک مرکزی آرژانتین در گزارش‌های اخیر خود برآورد کرده است که با تسهیل قوانین در مناطق کوهستانی، صادرات معدنی این کشور می‌تواند تا سال ۲۰۳۰ سه برابر شود. آرژانتین در کنار شیلی و بولیوی، بخشی از «مثلث لیتیوم» جهان است و مایلتی قصد دارد با قربانی‌کردن سخت‌گیری‌های زیست‌محیطی، سرمایه‌گذاران خارجی را برای استخراج این «نفت سفید» و همچنین ذخایر عظیم مس و نقره به کوه‌های آند بکشاند.

«نیکولاس مایوراز»، از چهره‌های کلیدی حزب «لا لیبرتاد آوازها»، در دفاع از این لایحه مدعی شد که توسعه و حفاظت با هم تناقضی ندارند. او در سخن علنی گفت: «ما به دنبال تعادلی هستیم که اجازه دهد ثروت‌های خفته در دل زمین، سفره‌های مردم را رنگین کند.» اما این ادعا با واکنش تند دانشمندان وربوو شده است. فلایوا بروفونی، فعال برجسته محیط‌زیست، تأکید می‌کند: «علم در این باره لکنت ندارد؛ هیچ فعالیت معدنی در مناطق پرگلاسیال (پیرامون یخچال) نمی‌تواند پایدار باشد. هر ضربه‌ای به این مناطق، چرخه هیدرولوژیک کل منطقه را برای همیشه فلج می‌کند.»

قانون جدید چه می‌گوید؟

برای درک عمق فاجعه، باید به سال ۲۰۱۰ بازگشت. آرژانتین اولین کشور در آمریکای لاتین بود که قانونی جامع برای حفاظت از یخچال‌ها تصویب کرد. آن قانون، هرگونه فعالیت صنعتی و معدنی را در یخچال‌ها و مناطق «پرگلاسیال» (زمین‌های منجمد اطراف که نقش تغذیه یخچال را دارند) ممنوع می‌کرد. اما اصلاحیه جدید مایلتی، دو تغییر استراتژیک و مخرب ایجاد کرده است:

۱. **تمرکززدایی سمنی:** قدرت تشخیص اینکه کدام یخچال «ارزش حفاظتی» دارد از نهادهای علمی متمرکز و ملی گرفته شده و به فرمانداران استان‌های معدنی واگذار شده است. استان‌هایی مانند «مندوزا»، «سان خوان» و «سالتا» که به‌شدت تحت‌فشار لابی‌های معدنی هستند، اکنون خود قاضی و مجری قانون شده‌اند.

۲. **ابهام در تعریف:** قانون جدید تنها یخچال‌هایی را محافظت می‌کند که «عملکرد آبی مرتبط و ثابت» داشته باشند. اما نکته اینجاست که هیچ تعریف علمی و دقیقی برای کلمه «مرتبط» ارائه نشده است. این ابهام تعدمی به شرکت‌ها اجازه می‌دهد مدعی شوند بسیاری از یخچال‌های سنگی یا لایه‌های منجمد دائمی (permafrost)، عملکرد آبی مستقیمی ندارند و می‌توان آن‌ها را تخریب کرد.

از «جاخال» تا «ولادرو»؛ کابوسی که تکرار می‌شود

مخالفت‌ها با این قانون صرفاً از روی نگرانی‌های فانتزی نیست؛ بلکه ریشه در تجربه‌ای تلخ دارد. «سانول زبلاوس»، حسابدار ساکن شهر جاخال در استان سان خوان، نمونه‌ای از هزاران انسانی است که زندگی‌اش با ورود معادن دگرگون شد. او به یاد می‌آورد که روزگاری مردم از آب زلال رودخانه محلی می‌نوشیدند، اما با افتتاح معدن طلای «ولادرو» (متعلق به شرکت‌های باریک گلد کانادا و شاندونگ گلد چین) در سال ۲۰۰۵، همه چیز تغییر کرد. نشت‌های مکرر سیلباید در سال‌های ۲۰۱۵، ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ لرزه بر اندام جوامع محلی انداخت. زبلاوس می‌گوید: «آن‌ها به ما قول اشتغال و ثروت دادند، اما آنچه باقی ماند آلودگی بود. معدن ولادرو دقیقاً در منطقه‌ای ساخته شده که طبق قانون ۲۰۱۰ باید منطقه ممنوعه می‌بود، اما لابی‌های قدرت همیشه راهی پیدا کردند. حالا با قانون جدید، آن تخلفات قانونی‌سازی شده است.»

« آنریکه ویاله»، رئیس انجمن وکلای محیط‌زیست

آرژانتین، هشدار می‌دهد که این مصوبه امنیت آبی ۷ میلیون نفر را که به طور مستقیم به ذوب برف‌ویخ آند وابسته‌اند، تهدید می‌کند. او می‌گوید: «یخچال‌ها فقط تکه‌های یخ نیستند؛ آن‌ها مخازن استراتژیک آب در دوران خشکسالی و تنظیم‌کنندگان دمای اکوسیستم هستند. نابودی آن‌ها یعنی خودکشی در عصر گرمایش جهانی.»

شرکت‌های معدنی، برندگان اصلی میدان

درحالی‌که فعالان محیط‌زیست سوگوارند، شرکت‌های بزرگ معدنی در حال جشن‌گرفتن هستند. پروژه «ویکونا» که یک سرمایه‌گذاری عظیم ۱۸ میلیارد دلاری توسط شرکت‌های BHP استرالیا و لوندین کانادا در استان سان خوان است، بزرگ‌ترین برنده این تغییرات محسوب می‌شود. مدیران این شرکت‌ها از «قطعیت قانونی» ایجاد شده استقبال کرده‌اند.

«لوئیس لوچرو»، دبیر معدن آرژانتین، معتقد است که قراردادن محیط‌زیست در مقابل معدن، یک «آدریس غلط» است. او مدعی است که تکنولوژی‌های مدرن اجازه می‌دهند بدون آسیب به یخچال‌ها، مواد معدنی استخراج شوند. اما «لوکاس رویز»، یخچال‌شناس برجسته در مؤسسه ملی تحقیقات علمی (Conicet)، این ادعا را رد می‌کند. او می‌گوید: «وقتی اکوسیستم پرگلاسیال را برای جاده‌سازی یا حفر تونل دست‌کاری می‌کنید، تعادل حرارتی زمین را به هم می‌زنید. یخ‌ها شروع به ذوب‌شدن می‌کنند و این فرایند غیرقابل بازگشت است.»

آرژانتین با بیش از ۱۷ هزار یخچال طبیعی، یکی از مهم‌ترین ذخایر آب شیرین جهان را در اختیار دارد. گزارش‌های علمی نشان می‌دهند که همین حالا هم به دلیل تغییرات اقلیمی، ۱۷ درصد از این ذخایر در شمال غرب کشور از بین رفته است. در چنین شرایطی، قانونی که حفاظت‌های زیست‌محیطی را سست می‌کند، از نظر بسیاری از کارشناسان، «خیانت ملی» محسوب می‌شود.

«اندرس ناپولی»، مدیر بنیاد محیط‌زیست و منابع طبیعی (Farn)، به نکته ظریفی اشاره می‌کند: «پارادوکس تلخ اینجاست که دولت می‌گوید برای گذار انرژی و تولید باتری‌های پاک به لیتیوم و مس نیاز داریم و برای استخراج آن‌ها باید یخچال‌ها را نابود کنیم. این چه گذار سیزی است که با نابودی منابع آب شیرین آغاز می‌شود؟»

تصویب این قانون در کنار اصلاحات جنجالی قانون کار که حقوق کارگران را محدود کرده، نشان‌دهنده مسیر رادیکالی است که خاویر مایلتی برای آرژانتین برگزیده است؛ مسیری که در آن «سرمایه» بالاتر از «حیات» قرار می‌گیرد.

بهای سنگین توسعه

در پایان، پرسش اساسی این نیست که آیا آرژانتین به سرمایه‌گذاری نیاز دارد یا خیر؛ بلکه پرسش این است که بهای این توسعه چیست؟ یخچال‌های آند در خط مقدم بحران اقلیمی قرار دارند. نابودی آن‌ها نه‌تنها کشاورزی و شرب مردم آرژانتین، بلکه تعادل زیستی در کل منطقه آمریکای جنوبی را مختل خواهد کرد.

درحالی‌که لودرها برای نفوذ به ارتفاعات آند گرم می‌شوند، نسل‌های آینده آرژانتین احتمالاً به سال ۲۰۲۶ به‌عنوان مقطعی نگاه خواهند کرد که در آن، آخرین سنگ‌های قافتنی سرزمینشان در برابر استهزای بی‌پایان بازار فروخته‌ش. همان‌طور که معترضان در خیابان‌های بوئنوس‌آیرس فریاد می‌زنند: «طلا را می‌توان فروخت، اما عطرش را نمی‌توان با ششم طلا فروشناد.» این گزارش، روایت کشوری است که در دوره‌ای دشوار بین «بقا» و «رشد اقتصادی»، فعلاً گزینه دوم را به قیمت نابودی یخچال‌هایش انتخاب کرده است.

منبع: گاردین

۵

روزنامه پایاما

اخبار

SDSN مشورت عمومی

گزارش توسعه پایدار

۲۰۲۶ را کلید زد

«شبکه راه‌حل‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد» (SDSN) مشورت عمومی داده‌های گزارش توسعه پایدار ۲۰۲۶ را آغاز کرد. این گزارش که ژوئن ۲۰۲۶ منتشر می‌شود، ارزیابی مستقل پیشرفت جهانی کشورها در دستیابی به ۱۷ هدف توسعه پایدار (SDGs) است و مکمل گزارش رسمی سازمان ملل و بررسی‌های ملی داوطلبانه محسوب می‌شود.

SDSN با استفاده از داده‌های بین‌المللی قابل‌مقایسه، وضعیت اهداف توسعه پایدار را در سطح جهانی و ملی بررسی می‌کند. داده‌های اولیه و داشبوردهای مقدماتی هم‌اکنون در دسترس عموم قرار گرفته و علاقه‌مندان تا ۲۷ آوریل ۲۰۲۶ فرصت دارند نظرات خود را درباره دقت داده‌ها، منابع اطلاعاتی، روندهای زمانی و پیشنهاد شاخص‌های جدید از طریق فرم آنلاین ارسال کنند.

این ابتکار در حالی آغاز شده که تنها چهار سال تا مهلت ۲۰۳۰ باقی‌مانده و گزارش‌های پیشین نشان‌دهنده عقب‌ماندگی جدی در بسیاری از اهداف، به‌ویژه فقر، انرژی پاک، آب‌وهوای سالم و تنوع زیستی است. دبیرخانه مرکز تحول SDG در SDSN تأکید کرده که این مشورت عمومی بخشی از تلاش برای تقویت پاسخگویی جهانی است.

رُم‌میزبان گفتگوهای

مالی اقلیمی ۲۰۲۶ برای

سرمایه‌گذاری در آفریقا

مرکز رم برنامه توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) برای اقدام اقلیمی و گذار انرژی، از ۲۰ تا ۲۳ آوریل میزبان «گفتگوهای مالی اقلیمی ۲۰۲۶» است. این رویداد چهارروزه با حضور دولت‌ها، توسعه‌دهندگان پروژه، نهادهای مالی توسعه، بخش خصوصی و تیم‌های UNDP، هدف اصلی خود را تبدیل اولویت‌های ملی آفریقا به پروژه‌های بانک‌پذیر و قابل‌سرمایه‌گذاری اعلام کرده است.

برنامه شامل جلسات فنی توسعه پروژه، بهبود بانک‌پذیری، تعامل با سرمایه‌گذاران و یادگیری همتابه‌همتا است. دو ابتکار کلیدی «PISTA» (پلتفرم حمایت سرمایه‌گذاری و کمک فنی) با حمایت دولت ایتالیا و «Energy for Growth in Africa» مورد تأیید GV، در مرکز توجه قرار دارند.

در روز ۲۲ آوریل (روز زمین) نشست‌های سطح بالا با حضور مقامات وزارت محیط‌زیست و امنیت انرژی ایتالیا و رهبری UNDP برگزار می‌شود. آگوستینو اینگوسو، هماهنگ‌کننده مرکز رم UNDP، گفت: «گفتگوهای مالی اقلیمی ۲۰۲۶ درباره تبدیل آمادگی به فرصت است. ما شرایط را برای شراکت قوی‌تر، پروژه‌های بهتر و سرمایه‌گذاری مؤثرتر اقلیمی فراهم می‌کنیم.»

نگرانی سهام داران بانک

جهانی از فشار آمریکا

بر استراتژی اقلیمی

در حاشیه نشست‌های بیماری بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، فرانسه و گروهی از سهام‌داران بانک جهانی به دنبال یافتن راه‌حلی برای حفظ استراتژی اقلیمی این نهاد پس از انقضای برنامه اقدام تغییرات اقلیمی (CCAP) در پایان ژوئن هستند. این برنامه از سال ۲۰۲۱ شامل هدف اختصاص ۴۵ درصد از وام‌ها به امور اقلیمی، دوبرابر کردن بودجه سازگاری به ۵۰ میلیارد دلار و غربالگری پروژه‌ها از نظر ریسک اقلیمی بوده است.

دولت ترامپ با فشار برای حذف اهداف سبز کاهش تمرکز بر اقلیم و گسترش حمایت از پروژه‌های سوخت فسیلی (به‌ویژه گاز طبیعی)، مذاکرات را با بن‌بست روبرو کرده است. الئونور کاروا، وزیر توسعه فرانسه، اعلام کرد که سهام‌داران به دنبال حفظ این استراتژی «به شکلی» هستند. وزیر خزانه‌داری آمریکا، اسکات بسنت، انقضای برنامه را «به‌موقع» خوانده و آن را «تمرکز نزدیک‌بینانه» بر اقلیم دانسته که مانع کاهش فقر می‌شود.

کارشناسان هشدار می‌دهند که تضعیف این برنامه می‌تواند تلاش‌های جهانی برای دستیابی به SDGs، به‌ویژه هدف ۱۳ (اقدام اقلیمی)، را تضعیف کند. بانوجه تأثیر جنگ بر قیمت نفت و افزایش بودجه‌های دفاعی، فشار بر منابع مالی اقلیمی بیشتر شده و حفظ حداقل بخشی از تعهدات اقلیمی بانک جهانی برای بسیاری از کشورهای آسیب‌پذیر حیاتی است.

اردبیل

نرخ کرایه تاکسی‌ها در اردبیل ۵۰ درصد افزایش یافت

کبری سعادتی، اردبیل- مدیرعامل سازمان حمل‌ونقل بار و مسافر شهرداری اردبیل از افزایش ۵۰ درصدی نرخ کرایه تاکسی‌ها در اردبیل خبر داد.

عاطف محمدنژاد با اشاره به افزایش کرایه‌ها در اردبیل همراه با حمایت از کارکنان ناوگان شهری اظهار کرد: با ابتکار جدید اردبیل برای کنترل هزینه حمل‌ونقل تعرفه جدید کرایه ناوگان حمل‌ونقل درون‌شهری اردبیل با مصوبه شورای اسلامی شهر و تأیید فرمانداری از روز چهارشنبه ۲۶ فروردین‌ماه ۱۴۰۴ اجرایی می‌شود.

او خاطرنشان کرد: بر اساس این مصوبه در صورت تهیه کارت بلیت الکترونیکی در بخش اتوبوس‌ها شهروندان با افزایش کرایه رویه‌رو نخواهند شد.

مدیرعامل سازمان حمل‌ونقل بار و مسافر شهرداری اردبیل جزئیات این طرح را یادآور شد و بیان کرد: با افزایش ۵۰ درصدی نرخ تاکسی‌ها برای هر تقاطع مسیر هزار تومان به مبلغ پایه اضافه می‌شود.

محمدنژاد ادامه داد: کرایه بیشتر تاکسی‌های خطی ۵۰ هزار تومان وبری خطوط دورتر ۱۷ تا ۱۸ هزار تومان است که این نرخ‌ها بر اساس جدولی که در سطح شهر نصب می‌شود، اعمال خواهد شد و شهروندان می‌توانند برای اطلاع دقیق به این تابلوها مراجعه کنند. او تصریح کرد: در بخش اتوبوسرانی درصد افزایش ۶۰ درصد تعیین شده و مبلغ هر سفر ۹ هزار و ۴۰۰ تومان در نظر گرفته شده است که شهرداری اردبیل برای حمایت از شهروندان، به افرادی که کارت بلیت الکترونیکی تهیه یا شارژ کنند، ۳۰ درصد تخفیف اعطا می‌کند.

زنجان

مسجد جامع سجاس و قروه قدیمی‌ترین آثار تاریخی استان زنجان

قاسم‌پور - معاون میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان زنجان گفت: مسجد جامع سجاس در شهرستان خدابنده و مسجد جامع قروه در ابهر متعلق به دوره سلجوقیان(قرن پنجم)از قدیم‌ترین آثار تاریخی استان است و پس از آن کنبد سلطانیه (قرن هشتم) در ده بعدی قرار دارد.

محمدرضا محمدپور به مناسبت روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی، افزود: در حال حاضر دو هزار آثار تاریخی و طبیعی در استان شناسایی شده‌است.

او افزود: از این تعداد ۹۶۵ اثر در فهرست آثار ملی در چهار کلاسه منقول، غیرمنقول، طبیعی وناملموس به ثبت رسیده‌است.

او به روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی که هرسال در ۱۸ آوریل از سوی ایکوموس (شورای بین المللی ابنیه و محوطه‌ها) برگزار می‌شود افزود: این اقدام فرصتی است تا علاقه مندان میراث، متخصصان میراث فرهنگی و اعضای ایکوموس، توجه‌ها را به مسئولیت مشترک در پاسداری از میراث فرهنگی معطوف کنند.

او اضافه کرد: امسال روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی بر نمایان‌سازی فعالیت‌هایی تمرکز دارد که با هدف حفاظت و صیانت از «میراث زنده» دارای اهمیت فرهنگی جهانی است، میراثی که در زمینه های پیچیده و چند منظره به سبب شتاب‌گیری سوانح و تعارض‌ها به شکل فزاینده در معرض خطر قرار گرفته است.

اردبیل

حجم آب سد یامچی اردبیل ۱۱ درصد افزایش یافت

سعادتی - معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای استان اردبیل گفت: ذخیره آب سد یامچی به ۳۵ میلیون مترمکعب رسیده‌که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۱ درصد افزایش یافته‌است.

حمید فضایی اظهار کرد: به‌تدریج با بارش‌های احتمالی طی روزهای آینده ورودی و خروجی سد یامچی به سمت تراز خواهد رفت. او افزود: سالانه ۴۶ میلیون مترمکعب آب از طریق سد یامچی برای مصرف شهروندان اختصاص می‌یابد که در اقق ۱۴۲۵ این رقم به ۹۷ میلیون مترمکعب خواهد رسید.

معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای اردبیل ادامه داد: از سد یامچی آب آشامیدنی شهرهای اردبیل، سرعین و مجتمع آب‌رسانی شهید کسایی یک و ۲ تأمین می‌شود و در اقق ۱۴۲۵ جمعیت ۸۵ هزار نفری زیرپوشش طرح‌های آب‌رسانی قرار خواهد گرفت. فضایی ظرفیت ذخیره سد یامچی را ۸۲ میلیون مترمکعب اعلام و بیان کرد: در صورت مصرف بهینه شهروندان و همچنین جلوگیری از هدررفت آب، تش آب‌ی در اردبیل وجود نخواهد داشت.

بوشهر

برداشت گندم در استان بوشهر آغاز شد

ماندانیان - رئیس سازمان جهادکشاورزی استان بوشهر گفت: نخستین برداشت رسمی گندم این استان در روستای آبطویل از توابع شهرستان بوشهر آغاز شد. مرتضی بحرانی بیان کرد: بر اساس تمهیدات در نظر گرفته شده، امسال ۲۴ مرکز خرید گندم در استان برای این منظور فعال شده که ۱۴ مرکز آن توسط اداره کل غله و مابقی آن با همکاری تعاون روستایی پوشش داده می‌شود. او افزود: در زمان کنونی از مجموع ۱۱۳ هزار هکتار زمین‌های زراعی تحت کشت گندم، ۹۸ هزار هکتار مربوط به کشت دیم است.

بحرانی ادامه داد: بر اساس فاکتورهای بارندگی و شرایط موجود پیش‌بینی می‌شود امسال ۱۲ هزار تن گندم از مجموع اراضی مربوطه استان برداشت شود که بر اساس محاسبات انجام گرفته این میزان نیاز ه ۱ ماه گندم استان را برآورده می‌کند. رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر تصریح کرد: سال زراعی جاری سطح زیر کشت گندم بذری چهار هزار و ۵۰۰ هکتار بوده که پیش‌بینی می‌شود از این سطح زیر کشت، ۱۱ هزار تن گندم بذری خریداری شود.

او میزان خرید گندم تضمینی استان را ۹۴ هزار تن برآورد کرد و افزود: قیمت خرید هرکیلوگرم گندم بر اساس کیفیت رقمی بین ۲۷۵ تا ۲۹۵ هزار ریال مصوب شده است. بحرانی یاداش تحویل به ازای هر کیلوگرم گندم ۲۰۰ هزار ریال اعلام کرد و گفت: قیمت نهایی گندم به ازای تحویل هر کیلوگرم و بر اساس کیفیت رقمی بین ۴۷۵ تا ۴۹۵ هزار ریال خواهد بود.

اصفهان

بهره‌برداری از ۱۲۰ ظرفیت جدید شارژ خودرو و موتورسیکلت در اصفهان

یهمن توکلی فرد-هشتاد و نهمین ویژه‌برنامه «به احترام مردم اصفهان» با محوریت بهره‌برداری از ۱۲۰ ظرفیت جدید شارژ خودرو و موتورسیکلت برقی در شهر اصفهان با حضور مدیران شهری اعضای شورای اسلامی شهر و اصحاب رسانه در محل کناخانه مرکزی شهرداری و با پیام قاسم‌زاده شهردار اصفهان آغاز شد. سعید ساکت، معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهردار اصفهان در آیین بهره‌برداری از ۱۲۰ ظرفیت جدید شارژ خودرو و موتورسیکلت برقی: از آغاز جنگ رمضان شهروندان اصفهان، شب‌ها حضور گسترده و حماسی در بیعت با رهبر معظم انقلاب و آرمان‌های انقلاب اسلامی ایران در خیابان‌ها و میدان‌های شهر داشتند، طبق پیش‌های صورت گرفته تنها از ناحیه تردد خودروهای شخصی حاضر در معابر اصلی، روزانه بین ۱۰۰ تا ۱۳۰ هزار خودروی فعال در شبکه ترافیکی اصفهان ثبت می‌شود.

او افزود: در صورت محاسبه مجموع جریان تردد شامل خودروها، موتورسیکلت‌ها، مدهای فعال مانند دوچرخه و پیاده و همچنین وسایل نقلیه پارک شده در چرخه حمل‌ونقل، حجم واقعی حضور شهروندان در معابر به سطح چند میلیون می‌رسد. بخش قابل توجهی از این حضور مرتبط با رویداد‌های تجمعی و جابه‌جایی‌های داوطلبانه شهروندان است. ساکت، اظهار داشت: این الگوی موفق در حال حاضر به‌عنوان یک مرجع به سایر شهرهای کشور معرفی شده است تا آن‌ها نیز بتوانند با بهره‌گیری از توان‌بخش خصوصی، چالش‌های اقتصادی برقی‌سازی حمل‌ونقل شهری را پشت سر بگذارند.

اصفهان

دهه کرامت با ۵۰ برنامه فرهنگی در حرم حضرت معصومه (س) برگزار شد

زنکته،قم- معاون فرهنگی آستان مقدس حضرت معصومه(س) گفت: همزمان با فرارسیدن دهه کرامت، بیش از ۵۰ برنامه فرهنگی، مذهبی و اجتماعی با محوریت تبیین شخصیت حضرت فاطمه معصومه(س) و با شعار «حضرت فاطمه معصومه(س)؛ الگوی دختران مقاوم» در حرم مطهر برگزار می‌شود.

حجت‌الاسلام سیداحمد مشرف، معاون فرهنگی آستان مقدس حضرت معصومه (س)، در نشست خبری که در آستانه فرارسیدن دهه کرامت برگزار شد، بیان کرد: شعار محوری روز دختر امسال «حضرت فاطمه معصومه (س)» الگوی دختران مقاوم» تعیین شده و این شعار در مراسم خطبه‌خوانی روز ولادت آن حضرت نیز بار دیگر اعلام خواهد شد. او با تشریح برنامه‌های پیش‌بینی‌شده برای بزرگداشت میلاد حضرت فاطمه معصومه (س) افزود: آیین خطبه‌خوانی طبق روال هر ساله صبح روز ولادت، با حضور خادمان، شخصیت‌های دینی، ملی و لشکری روز یکشنبه ۳۰ فروردین ساعت ۸ صبح در شبستان امام خمینی (ره) برگزار می‌شود.

معاون فرهنگی آستان مقدس با تأکید بر اینکه برنامه‌های ویژه دختران تنها محدود به روز ولادت نیست، اظهار داشت: سه اجتماع بزرگ دختران در سه روز متوالی برگزار خواهد شد. اجتماع دختران دانشجو روز سه‌شنبه اول اردیبهشت، اجتماع «مشکات» ویژه دختران کودک و نوجوان روز چهارشنبه، و اجتماع «معصومانه» ویژه دختران خردسال روز پنج‌شنبه برپا می‌شود.

مشرف همچنین از برگزاری اجتماع عظیم دختران ایران در ظهر روز ولادت خبر داد و گفت: این برنامه که در دو سال گذشته بیش از ۶۰ هزار شرکت‌کننده داشت و از چند شبکه ملی پخش شد، امسال نیز

پیام ایران

اصفهان

بهره‌برداری از پنج میلیون هکتار از مراتع سیستان و بلوچستان

عباس نژاد - رئیس سازمان جهاد کشاورزی سیستان و بلوچستان گفت: عملیات رصد و پایش ملخ صحرایی در سطحی بیش از پنج میلیون هکتار از مراتع این استان انجام شده است.

علیرضا دهمرده با بیان اینکه ملخ صحرایی از مهم‌ترین آفات عمومی و بسیار مخرب به شمار می‌رود، افزود: این آفت پلی‌فاژ در صورت طغیان می‌تواند به‌صورت دسته‌های بزرگ وارد مراتع شده و از انواع پوشش‌های گیاهی تغذیه‌کنند؛ مسئله‌ای که در حملات گسترده حتی می‌تواند امنیت غذایی را تحت تأثیر قرار دهد.

او اظهار کرد: از ابتدای سال گذشته تاکنون ۵۶ گروه پشتیبانی و دیدهبانی شامل کارشناسان فنی و اجرایی با استفاده از برنامه‌های کاربردی از جمله ایلوکاست مویابلی، متحد (فانو) و سازمان حفظ نباتات کشور ارسال کرده‌اند.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی سیستان و بلوچستان با اشاره به گزارش‌های فائو گفت: هم‌اکنون ملخ صحرایی مهاجر در کشورهای یمن به‌ویژه عربستان مشاهده می‌شود و عملیات کنترل در این کشورها با جدیت در حال انجام است.

او تأکید کرد: در صورت احتمال هجوم این آفت به سیستان و بلوچستان، آمادگی‌های اولیه از جمله تأمین سم و انواع سم‌پاش‌ها فراهم شده، اما مقابله مؤثر نیازمند همکاری همه دستگاه‌ها و ارگان‌ها در سطح استان است.

اصفهان

دهه کرامت با ۵۰ برنامه فرهنگی در حرم حضرت معصومه (س) برگزار شد

زنکته،قم- معاون فرهنگی آستان مقدس حضرت معصومه(س) گفت: همزمان با فرارسیدن دهه کرامت، بیش از ۵۰ برنامه فرهنگی، مذهبی و اجتماعی با محوریت تبیین شخصیت حضرت فاطمه معصومه(س) و با شعار «حضرت فاطمه معصومه(س)؛ الگوی دختران مقاوم» در حرم مطهر برگزار می‌شود.

حجت‌الاسلام سیداحمد مشرف، معاون فرهنگی آستان مقدس حضرت معصومه (س)، در نشست خبری که در آستانه فرارسیدن دهه کرامت برگزار شد، بیان کرد: شعار محوری روز دختر امسال «حضرت فاطمه معصومه (س)» الگوی دختران مقاوم» تعیین شده و این شعار در مراسم خطبه‌خوانی روز ولادت آن حضرت نیز بار دیگر اعلام خواهد شد. او با تشریح برنامه‌های پیش‌بینی‌شده برای بزرگداشت میلاد حضرت فاطمه معصومه (س) افزود: آیین خطبه‌خوانی طبق روال هر ساله صبح روز ولادت، با حضور خادمان، شخصیت‌های دینی، ملی و لشکری روز یکشنبه ۳۰ فروردین ساعت ۸ صبح در شبستان امام خمینی (ره) برگزار می‌شود.

معاون فرهنگی آستان مقدس با تأکید بر اینکه برنامه‌های ویژه دختران تنها محدود به روز ولادت نیست، اظهار داشت: سه اجتماع بزرگ دختران در سه روز متوالی برگزار خواهد شد. اجتماع دختران دانشجو روز سه‌شنبه اول اردیبهشت، اجتماع «مشکات» ویژه دختران کودک و نوجوان روز چهارشنبه، و اجتماع «معصومانه» ویژه دختران خردسال روز پنج‌شنبه برپا می‌شود.

مشرف همچنین از برگزاری اجتماع عظیم دختران ایران در ظهر روز ولادت خبر داد و گفت: این برنامه که در دو سال گذشته بیش از ۶۰ هزار شرکت‌کننده داشت و از چند شبکه ملی پخش شد، امسال نیز

معاون فرهنگی آستان مقدس با تأکید بر اینکه برنامه‌های ویژه دختران تنها محدود به روز ولادت نیست، اظهار داشت: سه اجتماع بزرگ دختران در سه روز متوالی برگزار خواهد شد. اجتماع دختران دانشجو روز سه‌شنبه اول اردیبهشت، اجتماع «مشکات» ویژه دختران کودک و نوجوان روز چهارشنبه، و اجتماع «معصومانه» ویژه دختران خردسال روز پنج‌شنبه برپا می‌شود.

مشرف همچنین از برگزاری اجتماع عظیم دختران ایران در ظهر روز ولادت خبر داد و گفت: این برنامه که در دو سال گذشته بیش از ۶۰ هزار شرکت‌کننده داشت و از چند شبکه ملی پخش شد، امسال نیز

سیستان و بلوچستان

رئیس حوزه هنری سیستان و بلوچستان

هنر و هنرمند باید پیشرو و میدان‌دار باشند

عباس نژاد- رئیس حوزه هنری انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان با تأکید بر نقش محوری هنر در تحولات اجتماعی گفت: هنر و هنرمند باید پیشرو و

میدان‌دار باشند و حوزه هنری نیز وظیفه دارد مسیر فعالیت هنرمندان را هموار و از آنان حمایت کند.

مصطفی سیاسر در همایش اختتامیه هفته هنر انقلاب اسلامی در زاهدان با گرم‌یادداشت یاد و خاطره رهبر شهیدانقلاب اسلامی وتبریک هفته هنر انقلاب به هنرمندان اظهار کرد: هفته هنر انقلاب اسلامی با نام و اندیشه رهبر معظم

انقلاب اسلامی گره خورده است؛ شخصیتی که نقشی بی‌بدیل در رشد، بلوغ و جهت‌دهی به جریان هنر انقلاب داشته‌اند.

او با اشاره به نگاه ویژه قائد امت به مقوله هنر افزود: آنچه نگاه ایشان را متمایز می‌کند این است که برای هنر «ارزش ذاتی» قائل بودند؛ هنر و هنرمند فارغ از هر جهت‌گیری، بی‌فرضه ارزشمند است و این نگاه، مسوولیت سنگینی را

متوجه جامعه فرهنگی و هنری می‌کند. رئیس حوزه هنری انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان ادامه داد: رهبر شهید تنها در مقام توصیه و بیان نبودند بلکه با حضور مستمر در جمع هنرمندان، شاعران و نویسندگان، ساعت‌ها به گفت‌وگو می‌پرداختند، آثار را می‌خواندند، نقد و تشویق می‌کردند که این شیوه، نشان‌دهنده باور عمیق ایشان به جایگاه هنر بود.

او با اشاره به توصیف رهبر شهید از تئاتر به عنوان «منبر» گفت: این تعبیر نشان می‌دهد هنر نمایش چه جایگاه اثرگذاری در تربیت و هدایت جامعه دارد و همچنین خطاب قرار دادن ایشان از سینماگران به عنوان «تربیت‌کنندگان یک نسل» بیانگر نقش راهبردی هنر در شکل‌دهی به آینده فرهنگی کشور است.

۳ هنر مهم‌ترین ابزار ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
سیاسر نقش هنر را در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت را برجسته دانست و افزود: رهبر معظم انقلاب همواره هنر را مهم‌ترین ابزار انتقال پیام ایثار و شهادت معرفی کرده‌اند و معتقد بودند اگر می‌خواهیم فرهنگ شهادت ماندگار بماند،

۷

روزنامه

www.payamna.ir

خبر

لزوم تأمین حداکثری حقه‌به تالاب‌ها

خوزستان، عامری - معاون محیط‌زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: همچنان مخزن شماره ۳ تالاب هورالعظیم فاقد آب است و باید تا بردن کامل این مخزن، آب صورت مستمر و پایدی حداکثری وارد تالاب شود.

احمدرضا لاهیجان‌زاده با اشاره به بازدید دیروزه خود از تالاب‌های خوزستان اظهار کرد: در این بازدید، میزان آبگیری و همچنین پروژه‌های نگهداشت آب در تالاب بامدرّز تالاب بین‌المللی شادگان و تالاب هورالعظیم رامورد بررسی میدانی قرار گرفت.

او در خصوص آخرین وضعیت تالاب‌های استان افزود: خوشبختانه پروژه‌های زیست‌محیطی خوبی در راستای تأمین و نگهداشت آب در تالاب‌های استان انجام شده که می‌تواند الگویی برای دیگر تالاب‌های کشور باشد.

لاهیجان‌زاده، درباره پروژه احیای تالاب بامدرّز بیان کرد: این پروژه با پیشرفت فیزیکی خوبی در حال اجراست و مراحل پایانی خود را طی می‌کند.

معاون محیط‌زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست در خصوص وضعیت تالاب بین‌المللی شادگان نیز گفت: بخشی از حق آب این تالاب از طریق کانالی از رودخانه کارون به‌خوبی در حال انتقال است و برای مدیریت و هدایت آب به بخش‌های خشک تالاب، سازهای در قالب مطالعات علمی، طراحی و اجرا شده است که شاهد کارکرد مناسب این سازه‌ها بود.

او در خصوص وضعیت تالاب هورالعظیم بیان کرد: به دلیل حساسیت و شرایط این تالاب به‌ویژه در فصل تابستان، باید بیشترین آبگیری در تالاب اتفاق بیفتد.

اصفهان

کوچ بهاره ۷۰۰ خانوار عشایری در بروجرد

لرستان، پارسا - مسئول امور عشایر بروجرد گفت: کوچ بهاره عشایر شهرستان با بیش از ۷۰۰ خانوار و جابه‌جایی حدود ۱۰ هزار رأس دام به مناطق بیلابلی آغاز شده است و تا ۴ اردیبهشت‌ماه ادامه دارد.

نواله مصطفی نژاد گفت: مسیر کوچ عشایر بروجرد امسال نیز مانند سال‌های گذشته، به‌سوی ییلاق‌های اشتهرستان، ارتفاعات گرین‌کوه، کولیدر، سریند، آبسرد، دشت سیلاخور و نواحی کوهستانی وکوهه انجام می‌شود؛ چراکه این مناطق به دلیل دسترسی مناسب به منابع آب، پوشش گیاهی مطلوب و اقلیم خنک، شرایط بهینه‌ای برای چرای دام‌ها فراهم می‌کنند.

او گفت: این کوچ سنتی که هم‌زمان با بهبود شرایط آب‌وهوایی صورت می‌گیرد، نقش مهمی در استمرار چرخه تولید دامی، حفظ میراث فرهنگی و تأمین بخشی از امنیت غذایی استان دارد. او با تأکید بر پوشش گیاهی غنی و ظرفیت‌های توسعه‌ای گفت: مراتع بروجرد یکی از غنی‌ترین زیست‌بوم‌های گیاهان دارویی در غرب کشور به شمار می‌رود.

به گفته مصطفی نژاد وجود گیاهانی همچون آویشن، موسیر، چای چوپان، پونه کوهی، سمسما مفرا، چوپرو مخلصه، کنگر گلبر و زرشک موجب شده است جامعه عشایری ضمن بهره‌برداری اصولی از این مراتع، از ظرفیت‌های طبیعی منطقه برای تولید محصولات ارگانیک، فلزآوری گیاهان دارویی، ایجاد اشتغال و توسعه صنایع وابسته بهره‌مند شوند.

او افزود: این تنوع گیاهی نقش مهمی در تولید لبنیات سنتی، عسل کوهستان و فرآورده‌های گیاهی دارد و گردش اقتصادی قابل‌توجهی برای منطقه ایجاد می‌کند.

اصفهان

مدیر امور عشایری همدان

هنوز عشایر وارد استان نشدند

همدان، پرویزی‌سالار- مدیر امور عشایری استان همدان از آبرسانی سیار به ۹۰۰ خانوار عشایر این استان در جنگ رمضان خبر داد و گفت: فعلا عشایر وارد استان همدان نشده‌اند.

جعفر کاویانی دلشاد اظهار کرد: از ابتدای جنگ رمضان تا ۱۷ فروردین ۳۳ هزار ۲۰۰ مترمکعب آبرسانی سیار به ۹۰۰ خانوار عشایر این استان انجام شد.

او همچنین با بیان اینکه طی مدت فوق ۲۰۰ تُن جو، ۷۵ تُن آرد، ۱۰۰ هزار لیتر نفت سفید و ۳۰ هزار کیلوگرم گاز مایع بین عشایر استان توزیع شده است، تصریح کرد: در حمله وحشیانه آمریکا و رژیم صهیونیستی در طی جنگ رمضان افزون‌بر ۲۱ میلیارد تومان به عشایر استان همدان خسارت وارد شد.

کاویانی دلشاد بیان کرد: طی مدت جنگ رمضان در بارندگی اتفاق افتاده در لرستان ۱۲ خانوار عشایر استان همدان در استان‌های قشلاقی از جمله در پل دختر دچار خسارت شدند و ۱۲۵ رأس دام سبک آنان به ارزش ۲.۵ میلیارد تومان دچار تلفات شد.

مدیر امور عشایری همدان در ادامه بایان اینکه عشایر هشت دهم درصد جمعیت استان را تشکیل داده‌اند، خاطرنشان کرد: کل عشایر استان همدان ۴۰۰ خانوار با ۱۴ هزار نفر جمعیت و با چهار ایل و ۲۴ طایفه بوده که حدود ۱۷۰۰ خانوار آن نیمه‌کوچ و کوچ‌رو بوده و در زونستان و به استان‌های خوزستان، لرستان، ایلام و کرمانشاه کوچ دارند.

کشف شعر لورکا پس از ۹۳ سال

نود و سه سال پس از آنکه «فدریکو گارسیا لورکا»، شاعر و نمایشنامه‌نویس مطرح اسپانیایی، شعری هشت‌خطی را در پشت یکی از دست‌نوشته‌هایش یادداشت کرد، این شعر ناشناخته کشف شد.

این شعر منتشرنشده و ناشناخته منسوب به فدریکو گارسیا لورکا، ۹۳ سال پس از آنکه گمان می‌رود این شاعر و نمایشنامه‌نویس مشهور اسپانیایی آن را در پشت یکی از دست‌نوشته‌هایش یادداشت کرده، کشف شده است. لورکا این شعر هشت‌خطی را در سال ۱۹۳۳ در حال کار بر روی مجموعه «دیوان تاماریت» که آدای احترامی به شاعران عرب زادگاهش گرانا‌دا بود، نوشته و توسط خواننده فلانکو و علاقه‌مند به آثار لورکا در پشت یکی از نسخه‌های این کتاب که آن را از یک عتیقه‌فروش آلمانی خریداری کرده بود، پیدا شده است.

این شعر توسط «پیا ملرو»، کارشناس آثار لورکا، تأیید شده است و در کتابی که به زودی منتشر می‌شود، گنجینه‌ای خواهد شد.

به گزارش گاردین، این شعر کوتاه که سه سال پیش از آنکه لورکا در روزهای اولیه جنگ داخلی اسپانیا به قتل برسد، سروده شده است، دغدغه همیشگی شاعر را نسبت به گذر زمان آشکار می‌کند.

فدریکو گارسیا لورکا که آثارش شامل «تصنیف‌های کولی»، «شاعر در نیویورک»، «عروسی خونین»، «پریا» و «خانه برناردا آلبا» است، در اگوست ۱۹۳۶ توسط یک جوخه مرگ راست‌گرا تیرباران شد و شاید برجسته‌ترین قربانی جنگ سه‌ساله داخلی اسپانیا شد. جسد او هرگز پیدا نشد و گمان می‌رود در گوری کم‌عمق در پای یک دامنه کوه در نزدیکی گرانا‌دا قرار دارد.

این شعر تازه کشف‌شده در کتابی منتشر خواهد شد که توسط پوددا و ملرو نوشته شده و «چیزهای آن‌سوی دیگر» منتشرنشده‌های فدریکو گارسیا لورکا نام دارد. ا ایستا

خبر

ورودی آب به منطقه سیستان پس از سال‌ها خشکسالی

در پی بارندگی‌های سنگین اخیر در افغانستان و سرریزندهای این کشور، جریان آب ورودی به منطقه سیستان را پس از سال‌ها خشکسالی افزایش داده است. هرچند این میزان آب برای احیای کامل زمین‌های منطقه کافی نیست، اما همین مقدار محدود نیز موجب جان‌گیری دوباره چاه‌های آب کشاورزی، ترشدن خاک، بهبود شرایط کشت و بازرگشت طراوت و نشاط به سیستان شده است. مردم منطقه از این رخداد ابراز رضایت و امیدواری کرده‌اند، هرچند آن را زودگذر می‌دانند

عکس نوشت

منبع عکس: علی عبدلی - ایرنا

فیلم

آیا زندگی زیباست؟

نگاهی به فیلم «زندگی زیباست» ساخته (روبرتو بنینی)

امحدرضا وزیری نسب | استون نویس |

جنگ از هر زاویه‌ای دهشتناک است؛ اما «روبرتو بنینی» سال ۱۹۹۷ فیلمی می‌سازد که با زبان سینما به مخاطب نشان می‌دهد که چگونه حتی در تاریک‌ترین دوران، می‌توان بارقه‌ای از امید را پیدا کرد. او مطرح‌ترین فیلم خودش را به نام «زندگی زیباست» می‌سازد.

فیلم با یک نریشن آغاز می‌شود: «این یک داستان ساده است؛ اما بازگوکردن آن شاید به این آسانی نباشد!»

نریشنی که اشاره به معنای واقعی زندگی دارد؛ داستانی که هم تلخ و گریه دارد و هم خوشحالی و شادی. روبرتو بنینی به شکل هنرمندانه‌ای ژانر عاشقانه، کمدی و تراژدی را با هم در این فیلم ادغام می‌کند.

داستان فیلم در مورد مردی یهودی به نام «گوئیدو» است که با همسر مسیحی و پسر خود زندگی می‌کند. خانواده گوئیدو به اردوگاه کار اجباری نازی‌ها فرستاده می‌شوند و این فیلم مبارزه این خانواده را در طول هولوکاست به تصویر می‌کشد.

«جاشوا» پسر کوچک خانواده هم همراهشان است، پدر خانواده که روحیه بالایی دارد تلاش می‌کند که واقعیت سیاه و تلخ جنگ تأثیری روی پسر نگذارد. گوئیدو که خود روبرتو بنینی نقش آن را بازی می‌کند، با کمک تخیل سرگرم‌کننده و خلاقیت خود، ایده‌هایی را ارائه می‌دهد تا از پسرش در برابر خطرات محافظت کند. او به پسرش می‌گوید قرار است مدتی بازی کنند و تمام این کارها قسمتی از یک بازی هستند و سربازان نازی هم بازیکنان این بازی.

هدف گوئیدو نجات پسرش است. او واقعیت را انکار نمی‌کند؛ اما آن را به زبان فانزنی بیان می‌کند تا کودک، کودک بماند حتی در جهنم. کودک قرار نیست بار تمام وحشت را به دوش بکشد؛ بنابراین نه تنها باید پیروزی نور بر تاریکی را باور داشته باشد، بلکه آن را زندگی کند. اگر برای زندگی‌کردن این باور قانونی وجود ندارد، باید برای آن قوانینی وضع کند تا بتواند واقعیتی خلق کند.

این فیلم را به دو بخش عمده می‌توان تقسیم کرد. بخش اول که از نظر زمانی کوتاه‌تر است و دارای روایتی شاد و عاشقانه؛ با دقیق‌ترین جزئیات ممکن از زندگی گوئیدو.

بخش دوم فیلم طولانی‌تر است. جایی که تراژدی اوج می‌گیرد. اما اگر زندگی زیبا باشد همه این‌ها و حتی خود مرگ هم شیرین و قابل‌تحمل هستند. کارگردان تلاش می‌کند که واقعیت‌های تلخ زندگی رو تلطیف کند. به طور مثال در سکانسی که گوئیدو را به قتلگاه می‌برند و پسرش نظاره‌گر است. گوئیدو گرفتار سربازی نازی شده است و از جلو محفظه‌ای که جاشوا در آن پنهان شده رد می‌شود. چون می‌داند پسرش او را می‌بیند یا بلخند به او چشمک می‌زند و به‌صورت خنده‌داری شروع به راه‌رفتن می‌کند.

بنینی در بخش پایانی فیلم به بهترین و سینمایی‌ترین شکل ممکن پیام‌های انسان‌دوستانه و ضد جنگش را بیان می‌کند.

فیلم زندگی زیباست به ما یادآور می‌شود که زندگی هرچقدر هم که تلخ باشد باز هم می‌توان زیبایی را در آن یافت. این فیلم فقط برای والدینی نیست که کودک دارند، بلکه برای همه ماست. ما که هنوز کودک زخم‌خوردگی را در خودمان حمل می‌کنیم. وقتی جهان بیرون بی‌رحم است، ما به کسی نیاز داریم که فاجعه را برایمان بازنویسی کند تا در برابر آنچه که قرار بود نابودمان کند زنده بمانیم.

آگهی مفقودی

سند مالکیت (برگ سبز)، سند کمپانی، کارت خودرو پراپد به رنگ سفید رونگی و مدل ۱۳۸۵ به شماره انتظامی ایران ۰۴۳-۱۴۰۵۵۱ و شماره موتور ۱۷۸۸۶۵۷ و شماره شاسی ۱۵۱۹۲۸۱۴۱۲۲۸۵۱۵۹۱ به مالکیت جوادعلی پور مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

اصفهان

زیادی را تحویل بگیریم. اما تلاش کردیم با هنرمندانی که همیشه همکاری داشتیم و هنرمندان هممان، این مجموعه را جمع کنیم تا فعالیت گالری ازسرگرفته شود.»

مریم زندی، بهزاد شیشه‌گران، نیلوفر قادری‌نژاد، واهیک هارتونیان، آرش تنهایی، هادی حیدری، مینو مهین، احسان ارجمند، مهین منفرد، نرگس مرندی، ام. زلا، احمد غلامی مهرآبادی، اردشیر میرمنگر، فرزاد امینی، سینا یعقوبی، سعید بابوند، عاطفه عموحیدری، زروان روح‌بخشان و فرشید پارسی‌کیا هنرمندانی هستند که آثارشان در این گالری در حال نمایش است.

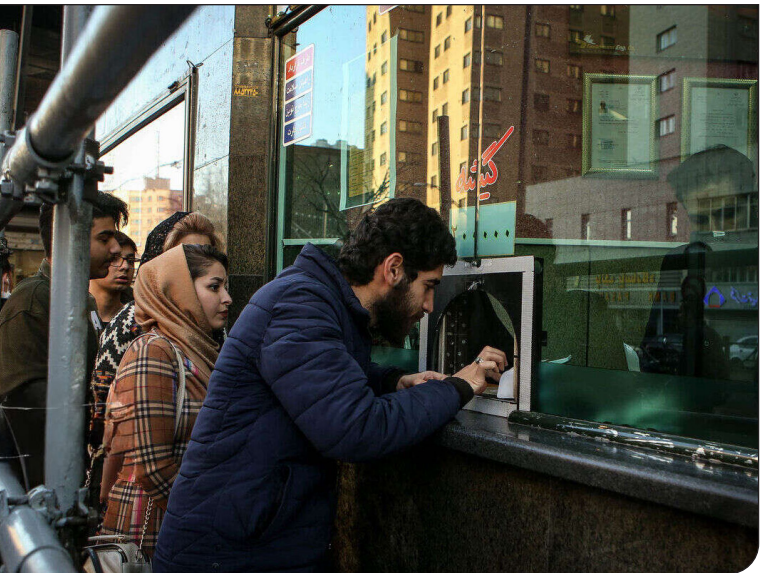
گالری‌های تهران به پیش از جنگ، یعنی از دی‌ماه ۱۴۰۴، باز می‌گردد. ایده برگزاری این نمایشگاه بعد از اعلام آتش‌بس مطرح شد و تصمیم گرفتیم به هر شکل ممکن گالری‌ها را باز کنیم. اما هنوز ده درصد آنها هم بازگشایی نشده‌اند و امروز شاید فقط پنج یا شش گالری فعالیت خود را آغاز کرده‌اند.»

به گفته او، بعد از جنگ ۱۲ روزه هم گالری «دنا» فعالیت خود را با آثاری حول محور جنگ بازگشایی کرد و این بار هم تصمیمی مشابه گرفته شد: «بعد از آتش‌بس تصمیم گرفتیم نمایشگاهی گروهی با موضوع آثاری که در ۴۰ روز جنگ خلق شده‌اند، برگزار کنیم. اما موضوع آثار فقط به جنگ محدود نمی‌شود. باین‌حال بسیاری از آنها به جنگ مربوط است.»

احمدزاده اضافه می‌کند شرایط بحرانی کشور، بازگشایی و فعالیت مجدد گالری‌ها را دشوار می‌کند؛ «ازآنجاکه بعد از هر بحرانی شرایط اقتصادی نامساعد است و همه چیز تحت تأثیر قرار گرفته، برنامه‌ریزی کردن برای برگزاری نمایشگاه هم دشوار است. به همین دلیل هماهنگی با هنرمندان و جمع‌آوری اثر در این شرایط کار سختی است.» در این نمایشگاه بیش از ۲۰ اثر حاضر است. مدیر گالری دنا می‌گوید که به دلیل دسترسی‌نداشتن به شبکه‌های اجتماعی، امکان فراخوان گسترده وجود نداشته است؛ «ازآنجاکه بلافاصله بعد از آتش‌بس قصد داشتیم گالری را بازگشایی کنیم نتوانستیم از همه هنرمندان دعوت کنیم و تعداد آثار

بماند، باید صدای زمین باشد. ما به سینمایی نیاز داریم که لرزه فرونشست را به جان مخاطب بیندازد و عطش برخاسته از کم‌آبی را در گلابی تماشاگر بنشانند. هنر، تنها ابزاری است که می‌تواند پیش از آنکه فاجعه به نقطه بی‌بازگشت برسد، جامعه را به حرکت وادارد.

اگر پرده سینما نتواند آیینه تمام‌نمای بحران‌های اقلیمی باشد، در آینده‌ای نزدیک، نه خاکی برای ساختن لوکیشن باقی خواهد ماند و نه تماشاگری که برای دیدن درام‌های آپارتمانی، بهای بلیت را بپردازد. سینمای ایران باید از بیله خود خارج شود و پیش از آنکه خاک، هویت ملی را ببлед، روایتی نو از پیوند انسان و طبیعت خلق کند. روایتی که در آن، زمین نه یک سوژه جانبی، بلکه قلب تپنده داستان باشد. این مسیری است که از خبر می‌گذرد، اما در فرهنگ ریشه می‌دواند.

گالری دنا بعد از روزها تعطیلی فعالیت خود را با برگزاری نمایشگاهی گروهی از سر گرفت

بازگشت گالری‌ها

هفته‌ها است که گالری‌های پایتخت در روزهای جمعه میزبان نمایشگاهی نبوده‌اند. وقایع دی‌ماه سال گذشته و آغاز جنگ از نیم اسفندماه، برنامه‌های گالری‌ها را تعطیل کرد. هرچند که پیش از آن هم اقتصاد گالری‌ها، از جنگ ۱۲ روزه آسیب دیده بود. حالا با آتش‌بس دوهفته‌ای که اعلام شده برخی از آنها مجدداً فعالیت خود را ازسرگرفته‌اند. گالری «دنا» یکی از آنهاست که روز جمعه (۲۸ فروردین) میزبان نمایشگاه گروهی «هنرمند در جنگ» شد.

اصدف سرداری | روزنامه‌نگار

هنوز برنامه دقیق گالری‌های تهران اعلام نشده است. فراخوان‌ها و برنامه‌های گالری‌ها پیش‌تر معمولاً در شبکه‌های اجتماعی اعلام می‌شد که قطعی اینترنت بین‌الملل و نبود دسترسی به شبکه‌های اجتماعی باعث شده هنوز اطلاع‌رسانی دقیقی صورت نگیرد. اما از میان همان اطلاع‌رسانی‌های جسته‌وگریخته می‌توان دید که برخی از آنها فعالیت خود را شروع کرده یا در حال برنامه‌ریزی برای برگزاری نمایشگاه هستند.

روز جمعه گالری «دنا» در خیابان سپهد قری میزبان گشایش نمایشگاه «هنرمند در جنگ» بود. نمایشگاه گروهی آثاری از هنرمندان که در چهل روز جنگ خلق شده‌اند. این نمایشگاه، اولین نمایشگاه گروهی گالری دنا پس از روزها تعطیلی از دی‌ماه سال گذشته تاکنون است.

«فرانک احمدزاده»، مدیر گالری «دنا» به «پیام ما» درباره ایده برگزاری نمایشگاه «هنرمند در جنگ» می‌گوید: «تعطیلی

خبر

دراما در زمین سوخته

سینمای ایران و لکنت در روایت بحران‌های اقلیمی

پیام ما | سینما به‌عنوان فراگیرترین رسانه قرن بیست و یکم، همواره توانسته است مفاهیم پیچیده علمی و آمارهای خشک را به «تجربه زیسته» تبدیل کند. وقتی از تغییرات اقلیمی در قالب یک گزارش علمی سخن می‌گوییم، ذهن مخاطب درگیر اعداد و احتمالات می‌شود، اما وقتی همین مفهوم در قالب یک روایت سینمایی رسوخ می‌کند، «ترس» و «همدلی» جایگزین داده‌ها می‌شوند. باین‌حال، با نگاهی به کارنامه سینمای داستان ایران در دهه اخیر، با نوعی غیبت استراتژیک در مواجهه با موضوع زمین روبرو هستیم. سینمای ایران که در دهه‌های گذشته با نگاهی شاعرانه و ستایشگرانه به طبیعت (در آثار کسایی چون کیارستمی یا مجیدی) شناخته می‌شد، اکنون در برابر «زوال طبیعت» دچار نوعی بهت و سکوت شده است.

بسیاری از منتقدان در این باورند که سینمای ما هنوز نتوانسته است از لایه ظاهری بحران عبور کند. اگر هم تصویری از خشکسالی یا بی‌آبی بر پرده نقش بسته، عمدتاً به‌عنوان یک «اکسسوار» یا فضاسازی بصری برای پیشبرد نمایش‌های اجتماعی بوده است، نه به‌عنوان یک هسته مرکزی که بر سرنوشت شخصیت‌ها سایه می‌اندازد. در واقع، سینماگر ایرانی هنوز نتوانسته است «فرونشست زمین» را به‌عنوان یک «فرونشست تمدنی» و انسانی بازتاب دهد؛ پدیده‌ای که در آن نه فقط خاک، بلکه خاطرات، تاریخ و پیوندهای اجتماعی از ملت زیر پا خالی می‌شود.

۱ گزارشی از مستندنگاری به درام‌های هشداردهنده در این میان، بار اصلی روایت بر دوش سینمای مستند بوده است. مستندسازان ایران، بی‌واسطه‌ترین و شجاعانه‌ترین برخورد را با زخم‌های زمین داشته‌اند. از روایت احتضار دریاچه‌ها تا جست‌وجو در پی آخرین بازماندگان گونه‌های در حال انقراض، مستند به‌عنوان «وجدان بیدار هنر» عمل کرده است. اما مسئله اینجاست که مستند به دلیل ساختار پخش و

مخاطب خاص، پتانسیل لازم برای تبدیل‌کردن یک بحران به «جنبش اجتماعی» را به‌تنهایی ندارد. این سینمای داستانی است که باتکیه بر ستارگان و قدرت جادویی روایت، می‌تواند قبح تخریب محیط‌زیست یا هراس از آینده بی‌نشانی را در دل جامعه نهادینه کند. نیاز امروز ما، گذار از مستندنگاری صرف به سمت درام‌هایی است که «شخصیت‌پردازی» کنند. در سینمای جهان، آب، باد یا زمین به‌مثابه بازیگرانی عمل می‌کنند که با کنش‌های خود، قهرمان را به چالش می‌کشند. در ایران اما محیط‌زیست همواره «مفعول» واقع شده است؛ پدیده‌ای که فقط تخریب می‌شود و سینماگر تنها به سوگواری برای آن می‌نشیند. نقد جدی به جریان فعلی تولیدات این است که چرا قهرمان سینمای ما نباید یک کنشگر محیط‌زیست، یک محیط‌زیست با روستایی خلاق باشد که در برابر هجوم بیابان ایستادگی می‌کند؟ تبدیل این سوژه‌ها به فرم دراماتیک، تخصص و هوشمندی هنری می‌طلبد تا اثر از یک «بیانیه آموزشی» به یک «شاهکار هنری» ارتقا یابد.

برای شکستن این بین‌بست، نیاز به تغییر پارادایم در مدیریت فرهنگی داریم. هنر هفتم نباید تنها زمانی به یاد محیط‌زیست بیفتد که بودجه‌ای دولتی برای تولید یک اثر سفارشی تخصیص داده شود. حمایت‌ها باید به سمتی بروند که فیلمسازان مستقل تشویق شوند بحران‌های پیرامونی خود را دراماتیزه کنند. اگر سینما نتواند پیوندی ارگانیک میان «معیشت مردم» و «سلامت زمین» برقرار کند، در انجام رسالت تاریخی خود بازمی‌ماند است. جشنواره‌ها باید به جای اهدای تندیس‌های نمادین، بستری برای گفتگو میان دانشمندان اقلیمی و هنرمندان فراهم کنند تا غنای پژوهشی آثار داستانی افزایش یابد و از سطحی‌نگری‌های مرسوم فاصله بگیرد. در نهایت، باید پذیرفت که فرصت برای «توصیف صرف» به پایان رسیده است. سینمای ایران اگر می‌خواهد در حافظه تاریخی این سرزمین باقی